

Uvjeti kojima moraju udovoljavati gospodarstva na kojima se uzgajaju pilići za proizvodnju mesa (brojleri)

ZAKONSKA OSNOVA:

1. Zakon o zaštiti životinja („Narodne novine, broj: 135/06 i 37/13)
2. Pravilnik o određivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa („Narodne novine, broj: 79/08) (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

I. Minimalni uvjeti kojima moraju udovoljavati sva gospodarstva na kojima se uzgajaju pilići za proizvodnju mesa

1. Svako gospodarstvo na kojem se uzgajaju pilići za proizvodnju mesa mora osigurati:
  - pojilice iz kojih je prolijevanje svedeno na najmanju moguću mjeru
  - stalno dostupnu hranu ili hranjenje u redovitim obrocima
  - stalan pristup stelji koja je na površini suha i rastresita.
2. U objektu u kojem se drže pilići posjednik mora osigurati:
  - prozračivanje koje sprječava pregrijavanje i ukoliko je potrebno, u kombinaciji sa sustavom za grijanje u svrhu odstranjivanje prekomjerne vlage
  - da je razina buke koju uzrokuje oprema smanjena na najmanju moguću mjeru
  - osvjetljenje intenziteta najmanje 20 luxa tijekom razdoblja osvjetljenosti, mjereno u visini očiju pilića, koje osvjetljava barem 80 % korisne površine (ukoliko veterinar nije drugačije odredio)
  - da osvjetljenje slijedi 24-satni ritam (razdoblja tame koja traju barem šest sati ukupno, s najmanje jednim neprekidnim razdobljem tame koje traje četiri sata, ne uključujući razdoblja smanjenja osvjetljenja) i to u razdoblju sedam dana od useljenja pilića u peradnjak i tri dana prije predviđenog datuma klanja
  - kontrolu svih pilića najmanje dva puta dnevno
  - odgovarajuću skrb ili usmrćivanje pilića koji su ozbiljno ozlijeđeni ili pokazuju očite znakove poremećaja zdravlja i patnju, a u slučaju potrebe potražiti savjet veterinara
  - temeljito čišćenje i dezinfekciju (uključujući i opremu ili alate, koji su bili u dodiru s pilićima) svaki put nakon završnog iseljenja i prije uvođenja novog jata.
3. Za svaki peradnjak na gospodarstvu posjednik mora voditi evidenciju o:
  - a) broju naseljenih pilića
  - b) korisnoj površini
  - c) hibridu ili pasmini pilića, ako je poznata
  - d) o broju uginulih pilića zajedno s navođenjem uzroka, ako su poznati, kao i o broju izlučenih pilića uz navođenje uzroka
  - e) broju pilića koji ostaju u jatima nakon uklanjanja pilića za prodaju ili klanje.
4. Na gospodarstvu se ne smiju obavljati kirurški zahvati osim u svrhu liječenja ili dijagnostike i koji ne uzrokuju oštećenje ili gubitak osjetljivog dijela tijela ili promjenu strukture kosti.

Iznimno je dopušteno skraćivanje kljunova kad su iscrpljene druge mjere za sprječavanje kljucanja perja i kanibalizma, a provodi se samo nakon savjetovanja i po uputi veterinara i od strane kvalificiranog osoblja te samo na pilićima mlađim od 10 dana. Kastracija pilića radi se samo pod veterinarskim nadzorom i od strane odgovarajuće osposobljenog osoblja.

II. Povećanje gustoće naseljenosti više od 33 kg/m²

1. Zahtjev za povećanje gustoće

U skladu s člankom 3. stavkom 3. Pravilnika, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane na zahtjev posjednika može odobriti gustoću naseljenosti veću od 33 kg/m² na farmama pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa. U tu svrhu potrebno je dostaviti ispunjeni obrazac objavljen na mrežnim stranicama ministarstva :

a. Zahtjev za povećanje gustoće naseljenosti od 33 kg/m² do 39 kg/m²

<http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/dobrobitZivotinja/DZfarme/Zahtjev%20za%20povećanje%20gustoće%20naseljenosti%20od%2033%20do%2039%20kg-m2.doc>

b. Zahtjev za povećanje gustoće naseljenosti od 40 kg/m² do 42 kg/m²

<http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/dobrobitZivotinja/DZfarme/Zahtjev%20za%20povećanje%20gustoće%20naseljanosti%20od%2040%20do%2042%20kg-m2.doc>

2. Uvjeti za povećanje gustoće naseljenosti veće od 33 kg/m²

2.1. U slučaju povećanja gustoće naseljenosti peradarnika od 33 kg/m² do 39 kg/m², pored navedenog u točki I. ove upute, posjednik mora:

a. obavijestiti nadležno tijelo da namjerava povećati gustoću naseljenosti do 39 kg/m², najmanje 15 dana prije useljenja jata u peradnjak i pri tome dostaviti podatke o:

- broju pilića koje se namjerava naseliti u objekt
- prosječnoj težinu jedinke na kraju tova.

b. dostaviti kopije dokumentacije s detaljnim opisom proizvodnje koji mora sadržavati, najmanje, informacije o tehničkim pojedinostima peradnjaka i pripadajućoj opremi i to:

- nacrt peradnjaka koji uključuje dimenzije korisne površine (m²) za piliće po objektu
- za sustav prozračivanja te, ukoliko postoji, i za sustav hlađenja i grijanja uključujući njihov smještaj, plan prozračivanja, detaljne parametre o kakvoći zraka koji moraju biti postignuti kao što su protok i brzina zraka te temperatura
- o sustavima za hranjenje i napajanje i njihovom smještaju
- o alarmnim i pričuvnim sustavima u slučaju kvara bilo koje automatizirane ili mehaničke opreme neophodne za zdravlje i dobrobit životinja
- o vrsti poda i stelje koje se uobičajeno koristi.

c. voditi evidenciju o tehničkim pregledima alarmnog sustava i sustava prozračivanja.

d. osigurati da je svaki peradnjak na gospodarstvu opremljen sustavom za prozračivanje i, ukoliko je potrebno, sustavom za grijanje i hlađenje koji je projektiran, izrađen i djeluje tako da:

- koncentracija amonijaka (NH₃) ne prelazi 20 ppm, a koncentracija ugljičnog dioksida (CO₂) ne prelazi 3 000 ppm, mjereno u visini glava pilića
- unutarnja temperatura ne prelazi vanjsku temperaturu za više od 3 °C, kad vanjska temperatura mjerena u hladu prelazi 30 °C

- prosječna relativna vlažnost zraka, izmjerena u peradnjaku tijekom 48 sati ne prelazi 70 % kad je vanjska temperatura ispod 10 °C.

2.2. U slučaju povećanja gustoće naseljenosti od 40 kg/m² do 42 kg/m², pored gore navedenog, mora se udovoljiti i kriterijima koji uključuju:

- nadzor gospodarstva od strane nadležnog tijela tijekom prethodne dvije godine pri čemu nisu utvrđeni nedostaci u pogledu zahtjeva propisanih Pravilnikom
- nadzor gospodarstva od strane posjednika ili odgovorne osobe temeljen na vodiču dobre prakse
- najmanje sedam uzastopnih pregleda jata pri kojima je ustanovljeno da je kumulativna dnevna stopa smrtnosti bila manja od 1 % uvećano za umnožak broja 0,06 % i starosti jata za klanje u danima.

Ukoliko nadležno tijelo u zadnje dvije godine nije provelo službenu kontrolu i pregled gospodarstva, potrebno je provesti barem jednu službenu kontrolu i pregled radi provjere ispunjavanja zahtjeva propisanih Pravilnikom.

Iznimno, ukoliko u najmanje sedam uzastopnih jata pregledom nije ustanovljeno da je kumulativna dnevna stopa smrtnosti bila manja od 1 % uvećano za umnožak broja 0,06 % i starosti jata za klanje u danima, te ako je posjednik ili odgovorna osoba zadovoljavajuće obrazložio uvjete koji su doveli do više kumulativne dnevne stope smrtnosti ili je dokazao da su uzroci izvan njegovog utjecaja, nadležno tijelo može odlučiti da se gustoća naseljenosti poveća.